

Samenvatting

Begin 2016 heeft de gemeenteraad de “Toekomstagenda Sociaal Domein Maastricht-Heuvelland 2022” vastgesteld. Hierin staat beschreven op welke manier de regio de transformatie van het Sociaal Domein wil vormgeven en welke actieve rol gemeenten zien voor inwoners, maatschappelijke partners en henzelf. Het betreft hier een (abstract) beleidskader dat vraagt om nadere concretisering van de geschetste streefbeelden.

Deze concrete uitwerking wordt opgenomen in een onderliggend *Actieplan*, dat nu door het college is vastgesteld. Hierin zijn een aantal geprioriteerde doelen uit de Toekomstagenda uitgewerkt in concrete projecten en activiteiten voor 2016 en 2017. Het betreft hier (1) gerichte samenhangende focus op preventie en vroegsignalering, (2) versterken cliëntondersteuning en ondersteuning van mantelzorgers, (3) De burger centraal en niet het systeem: verbeteren van de toegang, (4) bereiken economische zelfstandigheid en (5) blijvend ondersteunen.

Het Actieplan 2016-2017 is tot stand gekomen in samenspraak met cliënten- en adviesraden en bestuurders en raadsleden van de zes gemeenten.

Beslispunten

1. Het ‘Actieplan 2016-2017 bij de Toekomstagenda Sociaal Domein Maastricht Heuvelland 2022’ vast te stellen.
2. Het ‘Actieplan 2016-2017 bij de Toekomstagenda Sociaal Domein Maastricht Heuvelland 2022’ ter kennisgeving toe te zenden aan de gemeenteraad en lokale cliëntenraden.
3. Kennis te nemen van advies nr. 1 van de Adviesraad Sociaal Domein Maastricht en dit advies te betrekken in de nadere lokale uitwerking van het ‘Actieplan 2016-2017 bij de Toekomstagenda Sociaal Domein Maastricht Heuvelland 2022’ conform de geëvalueerde reactie van het college.

Besluit Burgemeester en Wethouders d.d. 12 april 2016:

Conform.

1. Aanleiding

Begin 2016 heeft de gemeenteraad de “Toekomstagenda Sociaal Domein Maastricht-Heuvelland 2022” vastgesteld. Deze Toekomstagenda is het resultaat van een intensief samenspraaktraject dat is doorlopen met inwoners van Maastricht-Heuvelland, bestuurders en raadsleden van de zes gemeenten, cliënten- en adviesraden en mensen die werkzaam zijn in het sociaal domein. Met hen is gekeken naar de *Ervaringen*, de *gewenste Verbeteringen* en de mogelijkheden om te *Innoveren* in het sociaal domein; de zogenaamde EVI-aanpak. De uitkomsten uit deze besprekingen hebben geleid tot de Toekomstagenda die ook in overleg met de bovenstaande stakeholders geschreven is. Op deze manier is aan de voorkant van het proces is breed draagvlak verkregen voor de bepaalde koers.

In de Toekomstagenda – waarin de Wmo 2015, de Jeugdwet en de Participatiewet integraal zijn benaderd – staat beschreven hoe gemeenten willen dat de regio Maastricht-Heuvelland er op sociaal gebied uitziet in 2022. De ‘stip op de horizon’ is hiermee bepaald, maar de weg ernaartoe zal via tussenstappen verder worden uitgewerkt. Daarom wordt in de Toekomstagenda (enkel) beschreven op welke manier de regio de transformatie van het sociaal domein in de jaren 2016- 2018 wil vormgeven en welke actieve rol gemeenten zien voor inwoners, maatschappelijke partners en henzelf.

De Toekomstagenda is hiermee een (abstract) beleidsdocument dat vraagt om nadere concretisering van de daarin geschetste streefbeelden. Deze concrete uitwerking wordt gemaakt via een onderliggend *Actieplan*, dat via voorliggend voorstel door het college wordt vastgesteld. Hierin zijn een aantal geprioriteerde doelen uit de Toekomstagenda uitgewerkt in concrete projecten en activiteiten voor 2016 en 2017. Het betreft hier die zaken die we – via een samenwerkingsstructuur – in Maastricht-Heuvelland oppakken.

2. Context

Het jaar 2015 is benut om, via brede participatie, de toekomstvisie op de 3D's en het brede Sociaal Domein vorm te geven. De zes gemeenten in Maastricht-Heuvelland zijn samen opgetrokken in dit traject om te komen tot een zogenaamde Toekomstagenda. Er is gekozen voor een nieuwe aanpak – de zogenaamde EVI-methodiek (Ervaren, Verbeteren en Innoveren) – die uitgaat van co-creatie aan de voorkant van het proces. Hiermee werd vooraf breed draagvlak verkregen voor de koers. Dit proces zag er, of hoofdlijnen, als volgt uit:

- voorjaar 2015: bijeenkomsten EVI-panels ophalen info en thema's
- vanaf juni 2015: opstellen Toekomstagenda
- september 2015: overgang van ontwikkeling naar besluitvormingsfase
- januari/ februari 2016: positieve besluitvorming in de zes gemeenteraden

In voorliggend voorstel wordt de volgende verdiepingsslag beschreven; het onderliggende Actieplan 2016-2017. Dit Actieplan draagt bij aan het bereiken van de ambitie uit de Toekomstagenda;

“In 2022 kunnen de inwoners van Maastricht Heuvelland gezond, veilig opgroeien en oud worden, hun talenten blijven ontwikkelen en naar vermogen meedoen in onze samenleving. Ze zijn zoveel mogelijk zelfredzaam en voelen zich bij elkaar betrokken. Onze regio biedt de mogelijkheden aan haar inwoners om collectief en individueel tot ontplooiing te komen zodat haast iedereen in zijn/ haar eigen onderhoud en inkomen kan voorzien.”

Strategische kaders

- Coalitieakkoord 2014-2018 "Wij Maastricht!"
- Sociale Visie Maastricht 2030

Kaders Sociaal Domein

- Toekomstagenda Sociaal Domein Maastricht-Heuvelland 2022
- Beleidsplan Jeugd 2014-2018 Maastricht en 5 andere Heuvellandgemeenten.

3. Gewenste situatie

De Toekomstagenda is een (abstract) beleidsdocument dat vraagt om nadere concretisering van de daarin geschetste streefbeelden. De concrete uitwerking wordt opgenomen in een onderliggend *Actieplan*. Een dergelijk Actieplan - dat de uitvoering van vastgesteld beleid uitwerkt over een vooraf bepaalde periode - wordt periodiek door het college vastgesteld. In het nu voorliggende Actieplan zijn een aantal geprioriteerde doelen uit de Toekomstagenda uitgewerkt in concrete projecten en activiteiten voor de jaren 2016 en 2017. Het betreft hier die zaken die we – via een samenwerkingsstructuur – in Maastricht-Heuvelland oppakken.

Op verzoek van velen is dit Actieplan zo beknopt en eenvoudig mogelijk gehouden. Uiteraard worden de acties die hierin benoemd staan verder uitgewerkt in projectplannen e.d. Ook dit zal gezamenlijk met de betrokken partners gebeuren.

Qua vorm is ervoor gekozen om een beknopt, concreet en integraal plan op te stellen dat is uitgewerkt aan de hand van de onderstaande vragen:

- Wat willen we bereiken?
- Wat gaan we daarvoor doen?
- Wat kunnen onze partners doen?

Proces

Om tot het nu voorliggende Actieplan te komen, zijn de volgende stappen gezet:

1. Uitwerking van doelen uit de Toekomstagenda in activiteiten;
2. Stellen van prioriteiten uit deze activiteiten voor 2016-2017 door de portefeuillehouders Sociaal Maastricht-Heuvelland;
3. Afstemming van deze prioriteiten met de voorzitters van de Wmo-raden (regionaal);
4. Bespreking van het concept-Actieplan met cliëntenraden (lokaal);
5. Bespreking van het concept-Actieplan met het EVI-panel raadsleden (regionaal);
6. Besluitvorming op basis van de uitkomst van de hiervoor genoemde stappen in het portefeuillehoudersoverleg Sociaal Maastricht-Heuvelland.

Daarnaast is het plan tussentijds uitgebreid besproken in de regionale directiegroep en zijn hier afspraken gemaakt over de benodigde capaciteit en taakverdeling voor de realisatie van de acties.

Inhoud en vorm

In dit Actieplan worden alleen de activiteiten genoemd die op de Maastricht-Heuvellandschaal (gezamenlijk) worden uitgevoerd. Elke gemeente heeft hiernaast (uiteeraard) nog lokale projecten en acties. Dit plan is daarnaast niet uitputtend in het noemen van alle activiteiten die we gezamenlijk oppakken maar noemt de belangrijkste onderdelen per doelstelling.

We hebben een onderscheid gemaakt tussen nieuw beleid uit de Toekomstagenda en de al lopende zaken ('going concern'). Voor de prioritering van het **nieuw beleid** hebben we voor 2016-2017 gekozen voor drie prioriteiten:

1. Voorkomen van problemen:
 - a. Gerichte samenhangende focus op preventie en vroegsignalering;
 - b. Versterken cliëntondersteuning en ondersteuning van mantelzorgers.
2. De burger staat centraal en niet het systeem: Het verbeteren van de toegang.

De **lopende zaken** die we in 2016-2017 oppakken en die een belangrijke bijdrage leveren aan de doelstellingen uit de Toekomstagenda, zijn activiteiten die vallen onder:

3. Het vergroten van de economische zelfstandigheid van de inwoners.
4. Het (blijven) ondersteunen van inwoners die dit nodig hebben (o.a. vernieuwing via het traject van Bestuurlijk Aanbesteden).

Het Actieplan 2016-2017 is bijgevoegd bij deze nota.

4. Effect op duurzaamheid en/of gezondheid

De totale aanpak binnen het Sociaal Domein en meer specifiek van de 3 decentralisaties in Maastricht-Heuvelland is gericht op het realiseren van een duurzame gezonde en leefbare samenleving. De gekozen vorm van regionale samenwerking draagt als duurzame samenwerkingsrelatie hieraan stevig bij .

5. Effect op de openbare ruimte

Niet van toepassing.

6. Personeel en organisatie

Niet van toepassing

7. Informatiemanagement en automatisering

Niet van toepassing

8. Financiën

Uitgangspunt bij het opstellen van het Actieplan 2016-2017 is dat de voorgestelde aanpak structureel binnen de beschikbare budgetten wordt uitgevoerd. De vertaling op jaarbasis vindt zijn beslag in de gemeentebegroting.

9. Aanbestedingen

Niet van toepassing

10. Participatie tot heden

De zes gemeenten in Maastricht-Heuvelland zijn opnieuw gezamenlijk opgetrokken in dit traject om te komen tot een Actieplan 2016-2017. Vaststelling van een dergelijke Actieplan – waarin de uitwerking van door de gemeenteraad gestelde beleidskaders staat beschreven – is in principe een

bevoegdheid van de afzonderlijke colleges. Echter, gezien het brede samenspraaktraject dat gemeenten hebben doorlopen met de Toekomstagenda, wilden de colleges ook het Actieplan 'van onderop' vormgeven. Vanuit een evenwichtige balans tussen snelheid en zorgvuldigheid, is ervoor gekozen om dit traject met een beperkt aantal partijen te doorlopen, te weten de voorzitters van de regionale Wmo-raden, de lokale cliëntenraden en via het EVI-raadspanel.

Zaken die in de verschillende bijeenkomsten richting de gemeenten zijn meegegeven door bovengenoemde partijen, worden – voor zover relevant binnen de gestelde prioritering - meegenomen in de uitvoering van het Actieplan (i.c. de projectplannen). In algemene zin kan echter geconcludeerd worden dat alle geconsulteerde partijen de logica van het Actieplan zien en dat men dit als goede aanzet beschouwt. De diepgang en de aard van het doorlopen proces zijn beloofd en men vindt dat er recht wordt gedaan aan de inbreng van alle betrokkenen. Nu is de vertaling naar het actieniveau aan de orde. Partijen geven ons mee dat het hierbij van belang is om voeding te (blijven) krijgen uit de professionele hoek en vanuit de burgers/burgerinitiatieven, om – in samenhang en samenwerking - de benodigde denk- en uitvoeringskracht te ontwikkelen waarmee de toekomstige ambitie bereikt kan worden.

Lokale advisering

De Adviesraad Sociaal Domein Maastricht heeft op 11 maart 2016 een schriftelijk advies gegeven over het Actieplan aan het college. Dit advies (advies nr. 1) is bijgevoegd bij deze collegenota. Op 16 punten wordt geadviseerd over het Actieplan en het vervolgtraject.

Het college heeft kennisgenomen van het advies en neemt dit mee bij de verdere lokale uitwerking van het Actieplan c.q. de lokale projectplannen. Het college is de Adviesraad erkentelijk voor dit advies en de door hen getoonde betrokkenheid bij het Actieplan. De geëvalueerde reactie van het college (bijlage 3) wordt toegezonden aan de Adviesraad. In algemene zin kan worden gesteld dat het advies niet leidt tot aanpassing van het Actieplan. De Adviesraad roept namelijk op om zaken concreet te maken. En aan deze oproep geeft het college gehoor door dit advies te benutten bij de concrete en lokale uitwerking in de diverse projectplannen.

11. Voorstel

1. Het 'Actieplan 2016-2017 bij de Toekomstagenda Sociaal Domein Maastricht Heuvelland 2022' vast te stellen.
2. Het 'Actieplan 2016-2017 bij de Toekomstagenda Sociaal Domein Maastricht Heuvelland 2022' ter kennisgeving toe te zenden aan de gemeenteraad en lokale cliëntenraden.
3. Kennis te nemen van advies nr. 1 van de Adviesraad Sociaal Domein Maastricht en dit advies te betrekken in de nadere lokale uitwerking van het 'Actieplan 2016-2017 bij de Toekomstagenda Sociaal Domein Maastricht Heuvelland 2022' conform de geëvalueerde reactie van het college.

12. Uitvoering, evaluatie en vervolg

Binnen de Directiegroep sociaal domein Maastricht-Heuvelland zijn afspraken gemaakt over de benodigde capaciteit en taakverdeling voor de realisatie van de vastgestelde acties. Na vaststelling van dit Actieplan zal gestart worden met de uitvoering in samenwerking met onze samenwerkingspartners.

De looptijd van het nu voorliggende Actieplan is tot en met 31 december 2017. In de tweede helft van 2017 zullen nieuwe afspraken gemaakt worden over (tenminste) het jaar 2018. Tegelijkertijd vindt evaluatie van de gestelde doelen over 2016-2017 plaats. De uitkomsten van deze evaluatie worden meegenomen in het Actieplan 2018.

De voortgang van realisatie van de gestelde doelen in het Actieplan geschiedt via de monitor voor de Toekomstagenda. Deze monitor meet de lange termijn ontwikkelingen en effecten en biedt zowel kwantitatieve als kwalitatieve informatie.

Actieplan 2016-2017 bij Toekomstagenda Sociaal Domein Maastricht Heuvelland 2022

Doelstellingen	Beoogd resultaat 2016 -2017	Mijlpalen 2016-2017	Wat kunnen onze ketenpartners doen?
Voorkomen van problemen: gerichte samenhangende focus op Preventie en vroegsignalering	<ol style="list-style-type: none"> 1. Verbeteren armoede-aanpak. 2. Vertrouwensexperiment basisinkomen/ participatiewet 3. Start proeftuin Blauwe Zorg 4. Inzicht in welke preventieprogramma's eigen kracht versterken; 5. Ontwikkelen van integrale preventieprogramma's gericht op eigen financiële regie, vroegsignalering en vroeghechting. 6. Uitwerken afstemming tussen passend onderwijs, jeugdhulp en toegangsteams. 7. Betere samenwerking met 0^e en 1^e lijn om o.a. vroegsignalering te versterken 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Regionaal armoedeonderzoek en -conferentie medio 2016 afgerond. 1. Armoedeaanpak(afhankelijk van uitkomsten) eind 2016 gereed. 1. Uitvoering armoedeaanpak vanaf 2017 of zo veel eerder als mogelijk. 2. Begin 2017 helderheid over aanpak(afhankelijk van voortgang landelijke wetgeving). 3. Uitgewerkt plan van aanpak door de diverse partijen is eind 2016 gereed. Looptijd van pilot is tot 2020 4 & 5 Preventieprogramma's eind 2016 af en vervolgaanpak. Start implementatie 2017. 6. Eind 2016 afspraken met passend onderwijs, jeugdhulp en toegangsteams 7. Is al gestart maar wordt continue verbeterd en doorontwikkeld. 	<p>Organisaties in maatschappelijk middenveld (scholen, passend onderwijs, kinderopvang, verenigingen, fysiotherapeuten, etc): een bijdrage leveren aan preventieactiviteiten & armoedebestrijding en de vernieuwing hiervan.</p> <p>Onderzoek van kennisinstututen als UM & Hogeschool Zuyd en GGD helpt om de effectiviteit van interventies inzichtelijk te maken.</p>
Versterken cliëntondersteuning en ondersteuning van mantelzorgers	<ol style="list-style-type: none"> 8. Betere mogelijkheden voor mantelzorgers om zelf ondersteuning te geven. 9. Voorkomen van overbelasting van mantelzorgers (ook jongeren) door goede respijtzorg 10. In 2016 is duidelijkheid over de (nieuwe) functie van het Steunpunt Mantelzorg. 11. Toekomstbestendige afspraken met MEE. 	<ol style="list-style-type: none"> 8. Regionaal onderzoek naar zelf vormgeven van mantelzorgondersteuning + implementatieplan eind 2016 gereed. 9 & 10 Nieuwe (vorm van) inzet mantelzorgondersteuning + scenario samenwerking Steunpunt Mantelzorg eind 2016 bepaald en ingevoerd. 10 & 11 Begin 2017 afspraken met MEE afgerond. Vanaf dan implementatie 	<p>Gezamenlijke aanpak ontwikkelen met (zorg) vrijwilligers, mantelzorgers en professionele organisaties.</p>
De burger centraal stellen en niet het systeem: Verbeteren van de toegang	<ol style="list-style-type: none"> 12. Verdere implementatie 1G1P1R toepassen bij gezinnen waar veel hulpverleners komen. In ieder geval bij nieuwe instroom en acute nood. 13. Competentieontwikkeling medewerkers toegangsteams. 14. Inventarisatie over knelpunten en mogelijkheden voor deregulering van de toegang. 	<ol style="list-style-type: none"> 12. Analyse van gezinnen eind 2016 klaar. In 2017 toepassing 1G1P1R 13. Uitrol programma "vakmanschap" 13&14: Verdere professionalisering van de bewegingsruimte van de toegang 14. Minder regels Participatiewet - medio 2016 gereed 14. Medio 2016 bijeenkomst met stakeholders. 	<p>Inwoners en andere stakeholders betrekken om feedback te krijgen over onze werkwijze.</p> <p>Programma vakmanschap ism opleidingsinstututen.</p> <p>Monitor uitwerken ism kennisinstututen zoals UM.</p>

Actieplan 2016-2017 bij Toekomstagenda Sociaal Domein Maastricht Heuvelland 2022

	<ul style="list-style-type: none"> 15. Heldere en eenduidige informatie voor burgers. 16. Professionals kunnen info over ondersteuning op buurniveau terugvinden. 17. Monitoring Toekomstagenda 	<ul style="list-style-type: none"> 15 & 16 Onderzoek naar onduidelijkheden in informatievoorziening en verbeterplan – februari 2017 17. Monitor uitwerken die meer ingaat op kwalitatieve doelstellingen van Toekomstagenda – 2016. En blijvend meten. 	
Bereiken economische zelfstandigheid	<ul style="list-style-type: none"> 18. Jongeren beter voorbereiden op euregionale arbeidsmarkt. 19. Betere aansluiting onderwijs op arbeidsmarkt. 20. Openstellen re-integratie voorzieningen voor hele doelgroep en eenvoudiger maken instrumentarium. 21. Vormgeven mobility + talent center; 22. 1 werkgeversarrangement Zuid-Limburg. 23. Betere inzet integrale aanpak waardoor inwoners zoveel mogelijk economisch zelfstandig zijn (Work First aanpak en andere instrumenten). 	<ul style="list-style-type: none"> 18. Eind 2016: mogelijkheden buurtalen in kaart gebracht met plan van aanpak 19. Soepele overgang onderwijs naar werk per eind 2016 door betere informatie en communicatie. 20. Openstellen re-integratie voorzieningen en vereenvoudiging instrumentarium juli 2016 operationeel 21. Mobility en talent center: eind 2016 operationeel. 22. Werkgeversarrangement voor verschillende werkgevers in Zuid-Limburg: juli 2016 gereed. 23. Vanaf 2016 is doorlopende actie (intensivering WorkFirst en start Zoektermijn vanaf juli 2016 operationeel. 	<p>Onderwijs, werkgevers, UWV, arbeidsmarktregio Zuid-Limburg, Sociale zaken Maastricht Heuvelland, grensinfopunten Duitsland en België, MTB, Podium24, vrijwilligers, maatschappelijke organisaties, intermediairs, ervaringsdeskundigen.</p>
Blijvend ondersteunen	<ul style="list-style-type: none"> 24. Doorontwikkeling en vernieuwing van het zorgaanbod via contractafspraken met zorgaanbieders. Specifieke thema's worden samen met zorgaanbieders vastgesteld. 25. Toekomstbestendige inkoop van hulp bij het huishouden. 26. Inrichting toezicht en calamiteitenaanpak Wmo. 27. Beter passende inzet van het doelgroepenvervoer. 28. Opzet kwaliteitsmeting klanttevredenheid voor Wmo en Jeugd 	<ul style="list-style-type: none"> 24. Contractafspraken met de zorgaanbieders eind 2016 aangepast. 25. Invoering toekomstbestendige HbH vanaf 2017.(richting bepalen en inkoop vanaf medio 2016) 26. begin 2016 start en uitwerking afspraken met GGD 27. Aanbesteding doelgroepenvervoer eind 2016 gereed. Invoering en aanpassingen vanaf 10-12-2016 en verder. 28. Opzet en toepassing vanaf 2016 	<p>Samen met zorg- en welzijnsorganisaties, burgers en cliënten- en adviesraden uit de regio.</p>

Adviesraad Sociaal Domein Maastricht

Advies nr. 1 van de Adviesraad Sociaal Domein Maastricht aan het College van B&W Maastricht op het concept actieplan Toekomstagenda Sociaal Domein Maastricht-Heuvelland.

Ons beeld

Ons is langs ambtelijke weg een concept actieplan aangeboden dat een eerste aanzet wil zijn tot concretisering van de Toekomstagenda Sociaal Domein Maastricht-Heuvelland. Dit concept actieplan hebben wij besproken in onze reguliere vergadering van 24 februari 2016.

Wij zien in het concept de speerpunten, de prioritering terug die de portefeuillehouders Maastricht-Heuvelland met elkaar, na overleg met de voorzitters van Wmo-raden en Adviesraden in Maastricht-Heuvelland hebben afgesproken. Dit zijn:

1. Voorkomen van problemen: gerichte samenhangende focus op preventie en vroegsignalering;
2. Versterken cliëntondersteuning en ondersteuning van mantelzorgers;
3. De burger centraal stellen en niet het systeem: verbeteren van de toegang;
4. Bereiken economische zelfstandigheid;
5. Blijvend ondersteunen.

Uit de ambtelijke toelichting op 24 februari jl. hebben wij begrepen, dat alle 9 thema's uit de Toekomstagenda van belang zijn en dat prioritering, zoals hierboven geformuleerd, niet betekent dat de andere thema's uit de Toekomstagenda niet meer aan de orde komen.

Ons oordeel

Algemeen

- De leden van de Adviesraad Sociaal Domein Maastricht vinden het concept en de wijze waarop het concept is vormgegeven (placemat) tamelijk abstract en tot abstractie dwingend. Maak het plan concreet niet alleen voor de burgers, maar ook voor allen die met de uitvoering ervan bezig gaan. Als er bijvoorbeeld staat 'voorkomen van overbelasting voor mantelzorgers (ook jongeren)', hoe doe je dat dan concreet? Welke partijen worden erbij betrokken? Zo zijn er meer punten die in het concept actieplan staan en die op die manier concreter gemaakt kunnen worden.

- Wij zien nog te weinig samenhang in het concept actieplan. Samenhang en samenwerking zoeken, verbindingen leggen en vermijden van dubbel werk is een uitdaging. Maak gebruik van de ervaringen en kennis die al zijn opgedaan in de EVI-panels en verbindt in het Actieplan de aandacht bijvoorbeeld voor het thema armoede met concrete actiepunten. Omdenken is hier belangrijk, zeker gezien in het kader van burgerparticipatie en zelfredzaamheid.

-Bij het benoemen van wie wat doet, wordt alleen gesproken over wat ketenpartners doen. Daardoor wordt niet zichtbaar, wat andere organisaties en burgerinitiatieven (kunnen) doen en betekenen. Terwijl er heel veel burgerinitiatieven in de stad zijn. Daarvan heeft de gemeente overzichten.

Preventie en vroegsignalering

-‘Meer mensen regie eigen leven’ is een beoogd resultaat 2016.

We krijgen signalen dat mensen minder in staat zijn eigen regie te behouden/te voeren, doordat zij geïndiceerd zijn voor algemene voorzieningen, terwijl hun gezondheid verder achteruitgaat.

-‘Getoetste effectieve armoedeaanpak’ is een beoogd resultaat 2016.

Wij weten dat het leven met schulden en in armoede in een negatieve één-op-één relatie staat met gebruik van jeugdzorg en zorg/ondersteuning in het kader van de WMO. Daarom zien we dit terecht als een prioriteit. Maar in het verband van dit actieplan nog teveel als een aanpak ‘aan de achterkant’ van het probleem. We zien nog te weinig concreet terug, hoe ‘aan de voorkant’ wordt voorkomen dat burgers van deze stad in de armoede terechtkomen.

We zien tegenwoordig - en dit is ook vanaf de publieke tribune in de vergadering op 24 februari jl. ingesproken - dat zelfs mensen met betaald werk of een eigen zaak het hoofd niet meer boven water kunnen houden, in de schulden en uiteindelijk in de armoede terechtkomen. Mensen die als gevolg van het moeten betalen van een eigen risico of eigen bijdragen voor noodzakelijke zorg, afzien van zorg en in de schulden of in de armoede terechtkomen.

Als deze ontwikkelingen in Maastricht niet goed in de gaten worden gehouden, vrezen wij dat de ‘effectieve armoedeaanpak’ een zaak wordt van ‘dweilen met de kraan open’.

-Om onderzoek te gaan doen naar wat armoede met mensen doet, lijkt ons dubbelop temeer daar het Sociaal Cultureel Planbureau zich hiermee uitgebreid bezighoudt.

Het sociaal cultureel planbureau heeft onlangs weer onderzoek over armoede gepubliceerd. Maak daar dankbaar gebruik van, neem de signalen die daar worden genoemd ter harte en verwerk die in het Actieplan. Drie aandachtspunten springen daarbij in het oog namelijk de arme pensioenontvangers -ouderen dus-, de niet-westerse migranten met minderjarige kinderen en burgers die werken en in de armoede zijn. Dan wordt het plan concreet!

-Ook willen wij er hier de nadruk op leggen dat vaak onderschat wordt hoe ingrijpend het is voor kleine kinderen die opgroeien in armoede. Elk kind heeft recht op een levensstandaard die toereikend is voor zijn lichamelijke, geestelijke, intellectuele, morele en maatschappelijke ontwikkeling. Dat staat in artikel 27 van het Kinderrechtenverdrag. Ouders hebben de eerste verantwoordelijkheid om hiervoor te zorgen. De overheid moet ouders hierbij ondersteunen. In ons geval de gemeente Maastricht. Wij vragen ons daarom ook af, in welke vormen deze ondersteuning nu al plaatsvindt en hoe de gemeente in 2016 hieraan invulling zal gaan geven.

-De nieuwe aanpak van de gemeente Maastricht zal zich vooral op preventie gaan richten. Wij vinden dit een zeer goede zaak, echter vragen wij ons af, hoe de kinderen die

zich nu al in de armoede bevinden worden ondersteund. Omdat bij veel gemeenten de ondersteuning helaas tekortschiet, heeft de Kinderombudsman in 2013 een handreiking 'Effectiviteit kindgericht armoedebeleid' beschikbaar gesteld voor gemeenten. Onze vraag is, in hoeverre deze handreiking door de gemeente Maastricht wordt gebruikt.

-In de stadsronde over het Actieplan kwam ook naar voren, hoe de werkwijze is van de Fietsenbank op het punt van (laagdrempelige toegang tot) schuldhulpverlening. Er is bijvoorbeeld ook aandacht gevraagd voor een goede informatie naar de burger, niet alleen digitaal of krantjes.

-Onderzoek basisinkomen' is een beoogd resultaat 2016.

We weten dat het college dit graag wil, maar zien in dit dossier weinig ontwikkeling. Zo wordt het niet genoemd onder 'Mijlpalen 2016' en onder 'Wat kunnen onze ketenpartners doen?' Dit laatste is begrijpelijk, omdat de gemeente initiatieven als stichting 'Samen uit de armoede' en stichting 'De Grote Omwenteling' (nog) niet als ketenpartners ziet.

-Hier missen we ook het onderzoek naar (de bruikbaarheid van) de methodiek van 'consult- en beschermtafel' in de jeugdzorg. Dit punt is wel opgenomen in de Toekomstagenda.

Versterken cliëntondersteuning en ondersteuning mantelzorgers

-Hier missen we in de opsomming de organisatie van allochtone mantelzorgers.

-Maken van toekomstbestendige afspraken met MEE' is een beoogd resultaat 2016. In het algemeen vinden burgers om allerlei redenen de weg niet naar MEE. We vinden dat ook o.a. mantelzorgers, vrijwilligers, ouderenadviseurs, e.d. moeten kunnen optreden als cliëntondersteuners en een erkende rol moeten kunnen spelen in de (keukentafel) gesprekken.

-Ook buurtnetwerken worden genoemd in de Toekomstagenda. Die zien we echter niet meer terug in het concept actieplan.

De burger centraal stellen en niet het systeem: verbeteren van de toegang

- Het is goed dat de gemeente Maastricht een breed en diepgaand klantbelevingsonderzoek laat plaatsvinden naar communicatie en toegang tot zorg en WMO-ondersteuning. Ook vergelijkbaar onderzoek naar de Participatiewet en de Jeugdwet.

Bereiken economische zelfstandigheid

- Dit is een veelomvattend onderwerp dat vooral te maken heeft met de werkgelegenheid van mensen die op grote afstand van de arbeidsmarkt staan. Hierover zijn concrete afspraken gemaakt tussen overheid, werkgevers- en werknemersorganisaties in het kader van het 'sociaal akkoord'. Het gaat dan bijvoorbeeld om herkeurde Wajongers die inzetbaar worden geacht voor de arbeidsmarkt, jongeren uit het voortgezet speciaal onderwijs, zij die zich ontwikkelen naar 'nieuw beschut werk'. Kortom alle personen die horen tot het zgn. doelgroepenregister. We missen hier de weergave van concrete aantallen

als beoogde resultaten 2016 voor zowel de gemeente als voor reguliere werkgevers. Dat maakt zaken meetbaar.

Hier zien we overigens een positieve één-op-één relatie met gebruik van jeugdzorg en zorg/ondersteuning in het kader van de WMO: hoe beter de werkgelegenheid voor deze burgers, hoe minder zij gebruik maken van jeugdzorg en zorg en ondersteuning in het kader van de WMO. Er kunnen dan bijvoorbeeld meer kosten door het UWV worden betaald!

Ook missen we op dit punt het inspirerende burgerinitiatief van The Masters in Wyck.

Onze advisering

Algemeen

-1: Maak het Actieplan Toekomstagenda zowel wat betreft inhoud als wat betreft presentatie concreter, zodat de burgers beter kunnen zien wat er gebeurt, wie wat doet en wat er mogelijk is. Maak zichtbaar welke burgerinitiatieven er zoal in de stad zijn en wat zij doen of voor burgers kunnen betekenen.

-2: Zorg voor meer samenhang in het Actieplan Toekomstagenda zowel wat betreft inhoud als wat betreft presentatie. Samenhang en samenwerking zoeken, verbindingen leggen en vermijden van dubbel werk is een uitdaging. Maak gebruik van de ervaringen en kennis die al zijn opgedaan in de EVI-panels en verbindt in het Actieplan de aandacht voor thema's met concrete actiepunten. Maak gebruik van het instrument van de sociale kaart Maastricht-Heuvelland en houd deze goed bij.

Preventie en vroegsignalering

-3: Blijf in het oog houden/monitoren of en in hoeverre mensen in staat blijven de regie over hun eigen leven te behouden, terwijl hun gezondheid verder achteruitgaat.

-4: Voorkom 'aan de voorkant' dat burgers (van deze stad) in de armoede of schuldenproblematiek terechtkomen. Houd hier de ontwikkelingen in de gaten onder gezinnen met kinderen, jongeren, ouderen, mensen met andere culturele achtergronden, zzp-ers, mensen met flexibel arbeidscontracten, kleine zelfstandigen, intensieve zorgvragers (denk hier vooral ook aan gezinnen met kinderen met beperkingen, mensen met verslavingsproblematiek, daklozen, enz.), de toenemende groep zorgmijders. Informeer burgers tijdig over de mogelijkheden die er zijn. Er ligt hier wat ons betreft een samenhangende relatie met het speerpunt 'bereiken van economische zelfstandigheid'.

-5: Maak gebruik van het recente onderzoek over armoede dat het sociaal cultureel planbureau onlangs weer heeft gepubliceerd. Neem de signalen die daar worden genoemd ter harte en verwerk die in het Actieplan. Drie aandachtspunten springen daarbij in het oog namelijk de arme pensioenontvangers -ouderen dus-, de niet-westerse migranten met minderjarige kinderen en burgers die werken en in de armoede zijn.

-6: Maak voor de ondersteuning van gezinnen met kinderen in de armoede gebruik van de handreiking 'Effectiviteit kindgericht armoedebeleid' van de Kinderombudsman.

-7: Onderzoek in hoeverre de (werkwijze van de) Fietsenbank als burgerinitiatief een rol kan spelen in laagdrempelige toegang tot schuldhulpverlening en er zijn ook vele andere particuliere initiatieven op dit terrein. Neem hen ook op in het Actieplan, als ketenpartner of als burgerinitiatief.

-8: Verstrek adequate informatie over schuldhulpverlening naar de burger, niet alleen digitaal of via krantjes. Gebruik alle mogelijke middelen.

Suggestie/beleidsoptie: schuldhulpverlening (net als doelgroepenvervoer) gaan zien als een uitsluitend publieke taak, waarin de gemeente nog nadrukkelijker de regie in handen neemt. Tenslotte krijgt de gemeente hiervoor ook extra financiële middelen.

-9: Laat in het Actieplan zien dat de gemeente initiatieven neemt serieus aan de slag te gaan/te zijn met het basisinkomen. Zoek de samenwerking op met stichtingen Samen uit de armoede en De Grote Omwenteling genoemde en andere burgerinitiatieven op. Noem deze initiatieven in het Actieplan ook ketenpartners of breng hen onder in een rubriek 'burgerinitiatieven'.

-10: Neem in het Actieplan op het onderzoek naar (de bruikbaarheid van) de methodiek 'consult- en beschermtafel'.

Versterken cliëntondersteuning en ondersteuning mantelzorgers

11: Betrek op het punt van het versterken van cliëntondersteuning en ondersteuning mantelzorgers in het Actieplan ook de organisatie van allochtone mantelzorgers bij de verdere uitwerking.

-12: Maak toekomstbestendige afspraken met MEE op terreinen waar MEE op grond van zijn expertise het beste inzetbaar is en formuleer beleid om mogelijk te maken dat o.a. mantelzorgers, vrijwilligers, ouderenadviseurs, e.d. een *erkende* rol kunnen spelen in de (keukentafel)gesprekken.

-13: Geef buurtnetwerken een concrete plek in het Actieplan Toekomstagenda.

De burger centraal stellen en niet het systeem: verbeteren van de toegang

-14: Neem de resultaten van het klantbelevingsonderzoek communicatie en toegang tot zorg en WMO-ondersteuning mee in het actieplan. Inclusief de resultaten die betrekking hebben op de Participatiewet en de Jeugdwet.

Bereiken economische zelfstandigheid

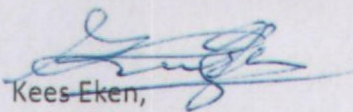
-15: Geef ook concreet in aantallen aan wat de beoogde resultaten voor 2016 (en volgende jaren) zijn om de verschillende categorieën van mensen die te maken hebben en krijgen met de Participatiewet, aan betaald werk te helpen.

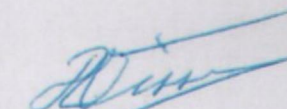
Suggestie/optie: ook al is hier sprake van aantoonbare samenhang met andere beleidsvelden in het sociaal domein, dan is het vanwege de veelomvattendheid van het onderwerp én de door ons gevraagde verdere concretisering wellicht toch juist aangewezen dit te vervatten in een afzonderlijk actieplan dat uiteraard wel een samenhangend onderdeel moet zijn van het Actieplan tot concretisering van de Toekomstagenda.

-16: Noem in het Actieplan The Partners in Wyck ook ketenpartner of breng dit burgerinitiatief onder in een rubriek 'burgerinitiatieven'.

In de verwachting van een spoedige reactie tekenen namens de leden van de Adviesraad Sociaal Domein Maastricht,

Met vriendelijke groeten,

Kees Eken,
voorzitter

Harry Visser,
secretaris